

VALOR

Llengua i literatura 2

**LLICÈNCIA
DIGITAL**

PROJECTE
VALOR

bromera.txt

VALOR

Llengua i literatura 2

PROJECTE
VALOR

bromera.txt

El llibre *Valencià: llengua i literatura 2. Projecte Valor* per a segon curs d'ESO és una obra col·lectiva elaborada pel Departament Didàctic d'Edicions Bromera.

Idea original, projecte lingüístic i revisió didàctica
María José Ferre
Departament de Valencià
Col·legi Salesians San Juan Bosco

Agraïments
Alumnat i famílies

Textos
Mar Aranda, Natàlia Espert, David Morell i Maria Viu

Direcció editorial
Josep Gregori i Maria Viu

Coordinació editorial
David Morell

Correcció lingüística
Departament Didàctic d'Edicions Bromera

Coordinació tècnica
Xavier Tortosa

Infografia i maquetació
Carles Barrios, Eva Bueno, Susana Fraguas i Pere Fuster

Disseny i coberta
Carles Barrios

Fotografies i il·lustracions
Pere Fuster i Arxiu Bromera

Reservats tots els drets. Està totalment prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta publicació per qualsevol mitjà o procediment, siga electrònic o mecànic, mitjançant fotocòpia, així com la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públic, sense l'autorització per escrit de l'editor. Qualsevol infracció d'aquesta advertència estarà sotmesa a les sancions que estableix la llei.

© Edicions Bromera, Av. dels Areners, s/n (Pol. El Pla), 46600 Alzira
www.bromera.com - bromera@bromera.com

Imprimeix: PSG
ISBN del llibre de l'alumnat: 978-84-9026-325-9

MOSTRA COMERCIAL

LLIBRE AMIC DELS BOSCOS
PAPER PROCEDENT DE FONTS RESPONSABLES

PRESENTACIÓ

La funció de les llengües és que hi haja comunicació entre les persones. Per això, volem proporcionar-te un instrument que t'ajude a comunicar-te en valencià.

Ara que curses Educació Secundària Obligatoria, segur que ets capaç de mantindre converses en valencià, de llegir llibres o de redactar textos amb més o menys fluïdesa i correcció. Per això, en aquesta etapa educativa, treballaràs d'una manera més profunda les destreses i les competències necessàries per a dominar millor el valencià.

A més, l'especial configuració del material, que atorga una gran importància a la llengua oral i al treball en equip, t'ajudarà a practicar habilitats que et resultaran molt profitoses en la resta de les assignatures, i també en la teua vida personal.

Valencià: llengua i literatura 2. Projecte Valor vol ser un instrument útil i pràctic perquè assolisques les competències clau del currículum de l'àrea. Per a aconseguir-ho, hem procurat exposar els continguts i les tasques d'una manera entenedora, pràctica i sistemàtica, amb textos i activitats lligats als teus interessos, que permeten treballar tant de manera individual com, sobretot, cooperativament.

No oblidés que, a més a més, comptes amb l'ajuda del professorat, que segur que serà fonamental perquè pugues superar qualsevol dificultat. Si parles valencià habitualment, al llarg de l'etapa el milloraràs. I si no ets valencianoparlant, el llibre que tens a les mans esdevindrà una ajuda inestimable.

INSTRUCCIONS D'ÚS

Contràriament al que sols trobar en els llibres de llengua, en aquest no hi ha les mateixes seccions en cada unitat didàctica, sinó que treballaràs per blocs de continguts.

Així, la primera unitat de cada trimestre conté textos orals i escrits amb els quals practicaràs la comprensió i l'expressió. Les temàtiques i les tipologies són diverses, però tots són adequats al teu nivell i –és la nostra intenció– als teus interessos.

Les unitats dos, cinc i huit presenten els continguts gramaticals del currículum, i els treballaràs per mitjà d'activitats diverses, tant de manera individual com en equip.

Finalment, la tercera de les unitats de cada trimestre desenvolupa els continguts de literatura, tipologia textual i lèxic, i ho fa mitjançant el treball en grups col·laboratius i classes invertides –és a dir, que hauràs de fer de docent en alguna ocasió!

En qualsevol cas, hi trobaràs activitats de resolució individual, en grup, orals o per escrit; de resposta breu o d'elaboració més gran. A més, disposes del llibre en versió digital, amb activitats autocorrectives i moltes més propostes.

Els enunciats d'algunes activitats van acompanyats d'ícones que has de tindre en compte:

- Indica que es tracta d'una activitat per a fer en grup col·laboratiu. La veuràs sovint, sobretot en les unitats segona i tercera de cada trimestre, ja que és la configuració habitual per a treballar els continguts teòrics en aquest llibre.
- Indica que en l'activitat es treballen, sobretot, les habilitats d'escoltar i parlar. Implica la realització d'activitats d'exposició de continguts, lectura en veu alta, debats, etc.
- Indica que un text està disponible en format sonor, accessible amb el teu codi de llicència digital.
- Indica que un text està disponible en vídeo, accessible amb el teu codi de llicència digital.

Finalment, trobaràs el **Rebost** al final del llibre amb material complementari per a treballar les unitats.

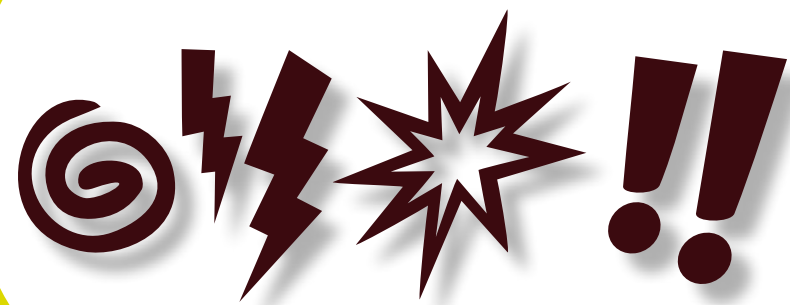
BLOCS DE CONTINGUT	PRIMER TRIMESTRE	SEGON TRIMESTRE	TERCER TRIMESTRE
LECTURA I EXPRESSIÓ ORAL	«I tu, què contes?»: venem objectes. Textos: literaris i no literaris. Dictats visuals. Autoavaluació.	«I tu, què contes?»: fem la previsió de l'oratge. Textos: literaris i no literaris. Dictats visuals. Autoavaluació.	«I tu, què contes?»: valorem la nostra sèrie preferida. Textos: literaris i no literaris. Dictats visuals. Autoavaluació.
GRAMÀTICA I ORTOGRAFIA	Gramàtica: • Les paraules variables: substantius, adjectius, determinants i pronoms personals forts. • Els elements del verb. • Els verbs regulars. Ortografia: • Dígrafs i lletres compostes. • Diftongs i hiats. Triftongs. • La separació sil·làbica. • L'accent diacrític i la dièresi. Dictats visuals. Autoavaluació.	Gramàtica: • Els temps verbals. • Els verbs irregulars. • Les paraules invariables: preposicions, adverbis, conjuncions i interjeccions. Ortografia: • Les consonants nasals, oclusives i vibrants (<i>m, n, mp, ny, p, t, c, b, d, g, r</i> i <i>rr</i>). • Les consonants palatals, velars i geminades (<i>g, j, tg, tj, x, tx, ig, g, x</i>). • Esse sorda i esse sonora. Dictats visuals. Autoavaluació.	Gramàtica: • El pronoms febles: reconeixement, forma i funció sintàctica. Ortografia: • Escriptura dels pronoms febles. • L'apòstrof i el guionet. • Els signes de puntuació. Dictats visuals. Autoavaluació.
SOM LINGÜISTES	Lèxic. L'ús del diccionari. Arrels, afixos, família lèxica, derivació (casos especials). La composició i l'ortografia dels compostos. Tip lèxic. <i>Perquè-per què-per a què, oir-escoltar, calaix-caixó, beure-veure.</i> Textos. Les cartes formals i informals. Textos expositius. La publicitat (institucional i comercial). Taller d'escriptura. T'escric una carta. Literatura. Concepte de literatura. Els gèneres literaris. La narrativa i els tipus de narració per extensió (microrelat, conte i novel·la). Tipus de novel·les segons la temàtica (la novel·la de misteri i de terror). Dictats visuals. Autoavaluació.	Lèxic. Préstecs, neologismes i barbarismes. Les interferències lingüístiques. Topònims i gentilicis. Hipònims, hiperònims i camps semàntics. Paraules tabú i eufemismes. Tip lèxic. <i>Baixar-abaixar, pujar-apujar, cap-cap a.</i> Textos. El text predictiu. El correu electrònic i la missatgeria instantània. El text instructiu. Taller d'escriptura. A contar històries. Literatura. La novel·la d'aventures i la novel·la romàntica. La novel·la fantàstica i històrica. El teatre: comèdia i drama. Dictats visuals. Autoavaluació.	Lèxic. La sinonímia i l'antonímia. Els falsos sinònims. Les abreviatures. Locucions, frases fetes i refranys. Tip lèxic. <i>Fins-fins a, medi-mitjà-mig.</i> Textos. El text argumentatiu. Textos descriptius (retrat i autoretrat). Textos dialogats (conversa i entrevista). El text poètic. Taller d'escriptura. Jo vull opinar! Literatura. La poesia i les figures retòriques. La cançó. L'assaig. Dictats visuals. Autoavaluació.
PROJECTE	Segon trimestre. Cultura valenciana: «Llocs emblemàtics de la geografia valenciana».		
REBOST	Transcripcions d'àudios i dictats. Pintaparaules. Continguts teòrics. Rúbriques: d'avaluació, de treball cooperatiu, de redacció i producció de textos orals i escrits, etc. Instruccions i plantilles per al dossier educatiu. Graella de comprensió lectora (introducció al treball del comentari de text).		

EN AQUESTA UNITAT REPASSAREM...

- Els barbarismes
- Els topònims i els gentilicis
- Les tipologies textuais
- Els tipus de sintagmes
- Els dígrafs i els diftongs
- L'apòstrof

Comencem 2n d'ESO! Després de les vacances d'estiu, tornem a les classes, i encara que tenim ganes de veure antics companys i companyes –i fer-ne de nous–, sovint pensem que això d'estudiar és un castic. En aquesta primera activitat volem despertar les vostres consciències, perquè no tot el món té les mateixes oportunitats que vosaltres!

COMPRENSIÓ ORAL

1 **Escolta amb molta atenció aquest poema de Marc Granell musicat per Nelo Sorribes i Amansalva. En acabant, marca les respostes correctes.**

- El poema es titula «Cançó de bressol per a despertar consciències». Què és una cançó de bressol?
  - Una cançó per a adormir les criatures.
  - Una cançó per a cantar durant les excursions.
  - Una cançó per als aniversaris.
- Què significa «despertar consciències»?
  - Incomodar les persones.
  - Fer reflexionar sobre un tema.
  - Eixir d'un malson sobtadament.
- Qui és la protagonista del text?
  - Una dona major.
  - Una parella sense recursos econòmics.
  - Una xiqueta.
- On viu?
  - En un país en guerra.
  - En un país de clima agradable.
  - En un país pròsper.
- A què es dedica la protagonista?
  - Estudia secundària.
  - Estudia primària.
  - Treballa en un taller.
- Quin significat té la paraula *mina* en el text?
  - Artefacte explosiu amagat en terra.
  - Lloc en l'interior d'un terreny d'on s'extrauen minerals, metalls, pedres precioses o matèries combustibles.
  - Barra de grafit de l'interior d'un llapis.

2 Quins sentiments et transmet el poema?

.....

.....

.....

3 Torneu a escoltar el poema i, en parelles, continueu la llista amb les paraules que tinguen un significat negatiu. Poden ser de qualsevol categoria sintàctica.

Fam, por, ...

.....

.....

4 En parelles, compareu la primera estrofa del poema de Granell amb la primera estrofa d'aquesta cançó tradicional valenciana i completeu la fitxa.

La meua xiqueta és l'ama de l'asfalt i del carrer. No té pares ni té casa, només fam, por i fred.	En què es pareixen? 	La meua xiqueta és l'ama del corral i del carrer, de la figuera i la parra i la flor del taronger.
---	--------------------------------	--

.....

.....

.....

.....

.....

En què es diferencien?

Respecte a...

la temàtica.	.....
la finalitat.	.....
l'autoria.	.....
la mètrica de l'últim vers.	.....

Pareguts i diferències més significatius:

.....

.....

.....

EXPRESSIÓ ORAL

La poesia té un fort vincle amb l'oralitat. Els poemes es poden llegir en silenci, però cobren vida quan els recitem en veu alta. Moltes vegades associem la poesia amb la rima, però les persones que escriuen poemes tenen molt més en compte el ritme. Us heu fixat en la relació tan freqüent que hi ha entre música i poesia?

5 En aquesta unitat inicial no us farem cantar, però sí que us farem recitar, i perquè la timidesa no siga un problema, ho fareu en equips.

- a) D'esquerra a dreta, i de la primera fila a l'última, la professora o el professor assignarà a cada persona un número de l'1 al 5: 1, 2, 3, 4, 5, 1, 2, 3, 4, 5...
- b) Prepareu individualment una de les estrofes del poema segons el número que tingueu assignat. Haureu de practicar, sobretot, l'entonació i les pauses.

1

La meua xiqueta és l'ama de l'asfalt i del carrer. No té pares ni té casa, només fam, por i fred.
Non nineta non.
Non non nineta.

4

La meua xiqueta xafa jugant i sense voler una mina que, amagada, li sega de colp els peus.
Non nineta non.
Non non nineta.

2

La meua xiqueta es passa tot el dia en el taller, treballant com una esclava per als rics de l'Occident.
Non nineta non.
Non non nineta.

5

La meua xiqueta clama des de tots els continents justícia que acabe amb tanta misèria i tant patiment.

3

La meua xiqueta brama fugint sota el sol roent, morta d'espant i de gana, d'una guerra que no entén.
Non nineta non.
Non non nineta.

- c) Quan la professora o el professor ho indique, tots els que tingueu el número 1 us alçareu i us posareu en un racó de la classe; tots els que tingueu el 2, en un altre racó, i així successivament.
- d) Per ordre, cada equip recitarà a una veu l'estrofa que té assignada.
- e) Per afegir més intensitat, els versos en cursiva de les quatre primeres estrofes («*Non nineta non. / Non non nineta.*») seran recitats per tota l'aula de manera coral.

6 Apliqueu la rúbrica d'avaluació que trobareu en el Rebot.

COMPREENSIÓ ESCRITA

7 Llig aquest text i subratlla les paraules que no conegues o que et resulten difícils de pronunciar.

La Terra està a les teues mans

Sabem que la Terra està malalta. I som conscients que les seues dolències no han sorgit de manera natural ni es deuen a la seua vellesa, sinó que han estat provocades per les activitats humanes. Les alertes ambientals emeses per organismes internacionals, els estudis científics i les organitzacions ecologistes ens ho recorden quasi diàriament a través de titulars cridaners als mitjans de comunicació. Sovint, la magnitud del deteriorament del nostre entorn sembla tan **inexorable** que ens preguntem: «Què podem fer nosaltres per millorar la salut del planeta?». Tenim la sensació que aquesta tasca és massa àmplia i està molt lluny de les nostres possibilitats individuals. Quan, en realitat, el futur de la Terra està a les nostres mans. Encara que resulte impossible d'abastar, hi ha un munt d'accions possibles per a conservar el medi ambient, tant el que tenim a prop com el d'àmbit mundial.

Els experts ens parlen de la ràpida extinció d'espècies de fauna i de flora detectada les últimes dècades, dels problemes generats per la contaminació i pels residus, de les enormes desforestacions als boscos de l'Amazònia, del veloç increment del consum d'energia o de l'escalfament global i del consegüent canvi climàtic. I ens veiem molt febles per a aturar aquests processos tan complexos. Però, veritablement, disposem d'una gran diversitat d'eines, i senzillíssimes, per a protegir l'entorn. La qüestió bàsica és: «Què estàs disposat a fer tu per participar en aquesta aventura?».

Has de saber que no es tracta d'un camí difícil, que va en contra del progrés o que està ple de sacrificis. Ben al contrari, la descoberta del teu entorn i les maneres de cuidar-lo poden ser apassionants. Tampoc no es tracta d'una cursa contrarellotge on competeixes sol, ni molt menys. És un passeig de llarga durada que has de compartir amb la teua gent per tal d'afrontar el repte amb garanties d'èxit. Així que t'animem a comprovar com podem gaudir de la decisió de preservar la Terra. Abans de l'eixida, però, sí que t'hem d'avisar que aquesta senda verda comporta una dificultat, la qual només ha de veure's com un desafiament: les accions i les mesures que eviten danys al medi ambient xoquen, molt sovint, amb les tendències de moda i amb els valors de **prestigi social** de la nostra societat. Perquè la idea clau que inspira aquest recorregut és la reducció del consum de qualsevol recurs natural (sòl, aigua, energia...) o de productes innecessaris. El concepte de l'estalvi (d'aigua, de llum, de combustibles, d'objectes superficials, etc.) pot no ser molt popular –encara–, però resulta fonamental per a no continuar exprimint la natura a través de l'aprofitament de les seues matèries i de la biodiversitat, alhora que es genera tot tipus de **pol·lució** i de deixalles.

MARIA JOSEP PICÓ. *El planeta i tu*

8 Contesta les preguntes sobre la lectura.

Comprenc el text

- a) De què parla el text?
.....
- b) Quina classe de text és? A qui va adreçat?
.....
- c) On es poden trobar habitualment els textos d'aquestes característiques?
.....
- d) Escriu un títol diferent per al text.
.....

El temps i l'espai

- e) De quina època es parla en el text?
.....
- f) A quin espai o territori es fa referència?
.....

L'estructura

- g) Com és l'estructura del text?
.....
- h) Resumeix breument el contingut de cada part.
.....

Les paraules

- i) Explica el significat de les paraules i expressions destacades en negreta.
.....
- j) Anota algunes paraules del fragment relacionades amb la salut.
.....

EXPRESSIONI ESCRITA

Com s'afirma en el text anterior, el concepte d'estalvi no és molt popular. Ens agraden les comeditats i a voltes no hi posem límits: paquets d'ensaimades dins dels quals cada ensaimada està empaquetada individualment, potets de mermelada en què el pot costa més de produir que la mermelada que hi conté, plats i gots d'un sol ús per no haver d'escurar... Els recursos s'esgoten i per algun lloc hem de tallar. Així que... despertem consciències!

Fixa't en aquests productes.

1

2

3

4

Escriu una entrada de blog en què denunciis l'excés de plàstic en fruites i verdures. Descriu els exemples anteriors, explica per què són absurds i convenç el públic lector que el millor envàs per als vegetals és, quasi sempre, la mateixa pell.

Títol de l'entrada: .....

Text: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PROVA DE CONTINGUTS

Lèxic

- 1 **En els diccionaris virtuals...**
  - a) les paraules estan en ordre alfabètic.
  - b) hem d'escriure la paraula a la pantalla perquè n'aparega el significat.
  - c) trobem menys significats que en els diccionaris convencionals.
- 2 **Les famílies lèxiques són...**
  - a) conjunts de paraules que s'escriuen igual.
  - b) conjunts de paraules que tenen el mateix significat.
  - c) conjunts de paraules que tenen el mateix lexema.
- 3 **Els camps semàntics són...**
  - a) grups de paraules amb un significat semblant.
  - b) grups de paraules que tenen el mateix lexema.
  - c) grups de paraules que sonen igual.
- 4 **L'argot és...**
  - a) el vocabulari que fa servir cada persona.
  - b) el vocabulari procedent d'una altra llengua.
  - c) el vocabulari específic d'un camp professional o d'estudi determinat.
- 5 **En quina de les llistes següents no hi ha cap barbarisme?**
  - a) Pàdel, futbol, balonmà, ciclisme.
  - b) Magrana, bresquilla, codony, raïm.
  - c) Melic, cama, cadera, tobillo.
- 6 **Quina de les oracions següents no conté cap barbarisme?**
  - a) M'he menjat un entrepà de tortilla de ceba.
  - b) Les petxugues arrebossades no m'agraden.
  - c) Vull una pizza amb molta *mozzarella*.
- 7 **Els topònims són...**
  - a) paraules que fan referència a noms de persones.
  - b) paraules que fan referència a noms de llocs.
  - c) paraules que poden ser substantius i adjectius alhora.
- 8 **Els gentilicis indiquen...**
  - a) que la persona que parla és molt gentil.
  - b) procedència geogràfica.
  - c) noms de llocs.

- 9 **Quina llista de paraules apareix en l'ordre que les trobarem en el diccionari?**
  - a) Berenar, barrejar, binocular, benparlat.
  - b) Comèdia, cònic, copiar, costerut.
  - c) Manera, marejar, matoll, matalaf.
- 10 **Quina de les oracions següents és correcta?**
  - a) Volem saber per què no has vingut.
  - b) Volem saber perquè no has vingut.
  - c) Volem saber per que no has vingut.

Tipologia textual

- 1 **Els elements de la comunicació són...**
  - a) emissor, receptor, canal, codi, missatge i sorolls.
  - b) emissor, receptor, canal, codi, missatge i context.
  - c) emissor, receptor, canal, missatge, context i sorolls.
- 2 **Els textos poden ser...**
  - a) orals o escrits.
  - b) només escrits.
  - c) només orals.
- 3 **Els dos tipus principals de publicitat són...**
  - a) comercial o institucional.
  - b) imperativa i persuasiva.
  - c) efectiva i supèrflua.
- 4 **Els textos informatius han de ser...**
  - a) responsabilitat de la persona que els signa.
  - b) curts.
  - c) impersonals i objectius.
- 5 **La diferència principal entre un conte i una novel·la és...**
  - a) que la novel·la narra fets autèntics i el conte fets imaginaris.
  - b) que la novel·la està protagonitzada per personatges i el conte no.
  - c) que la novel·la és més extensa que el conte.
- 6 **L'auca és un text de tradició oral que fa servir...**
  - a) imatges.
  - b) paraules.
  - c) imatges i paraules.

7 El retrat és...

- a) un text descriptiu.
- b) un text narratiu.
- c) un text argumentatiu.

8 En un retrat és normal que hi haja...

- a) molts adverbis de lloc i poques conjuncions.
- b) pocs verbs predicatius i molts demostratius.
- c) molts adjectius i verbs copulatius.

9 En una novel·la, els diàlegs entre els personatges solen aparèixer...

- a) entre cometes.
- b) encapçalats per un guió de diàleg.
- c) al final.

10 Els textos orals...

- a) són sempre espontanis.
- b) poden ser preparats.
- c) s'han de televisar.

Gramàtica

1 La diferència entre una frase i una oració és...

- a) que l'oració té significat i la frase no.
- b) que l'oració és més llarga que la frase.
- c) que l'oració té un verb conjugat i la frase no.

2 Un sintagma preposicional...

- a) té com a nucli una preposició.
- b) conté una preposició, encara que no en siga el nucli.
- c) és introduït per una preposició.

3 L'expressió *Per favor, una mica de silenci* és...

- a) una frase.
- b) un sintagma.
- c) una oració.

4 Observa l'oració *Compraran tres barres de pa* i tria l'opció correcta.

- a) És una oració amb subjecte elidit.
- b) És una oració impersonal.
- c) *Tres barres de pa* és el subjecte de l'oració.

5 Quina d'aquestes oracions té un predicat nominal?

- a) Elles portaran les entrades.
- b) És un bon estudiant.
- c) Potser farà sol.

1 Una categoria gramatical està formada per...

- a) paraules semblants pel que fa a la forma, al significat i a la funció.
- b) paraules que signifiquen el mateix.
- c) paraules que només poden fer una funció.

2 Un sintagma nominal...

- a) sempre té un nucli, i a més pot tindre un determinant i un verb.
- b) sempre té un nucli, i a més pot tindre un determinant i un adjacent.
- c) és possible que no tinga nucli.

3 Els cardinals expressen...

- a) una posició concreta dins d'un conjunt ordenat.
- b) una idea poc aproximada de quantitat.
- c) una idea exacta de quantitat.

4 Un verb és irregular quan...

- a) té en tots els temps i persones formes diferents del lexema o dels morfemes propis de la seua conjugació.
- b) té en alguns temps i persones formes diferents del lexema o dels morfemes propis de la seua conjugació.
- c) no se sap exactament com s'ha de conjugar.

5 Els verbs transitius...

- a) tenen complements circumstancials.
- b) no tenen complement directe.
- c) tenen complement directe.

Ortografia

1 En quina de les següents llistes totes les paraules tenen algun dígraf?

- a) Banya, caixa, dolç, ametla, cotna.
- b) Barrera, quilogram, llevar, seguir, massa.
- c) Informar, canyamel, barbuts, tenaç, col·lecció.

2 Tria la separació sil·làbica correcta.

- a) Nos-al-tres.
- b) No-sal-tres.
- c) No-salt-res.

3 Tria l'afirmació correcta.

- a) En valencià hi ha set vocals en posició tònica i set en posició àtona.
- b) En valencià hi ha set vocals, encara que en les síl·labes àtones només en podem trobar cinc.
- c) En valencià hi ha cinc vocals, com en totes les llengües.

4 Quina de les següents paraules té una e oberta?

- a) Sépia.
- b) Menut.
- c) Cel.

5 Quina de les següents paraules té un diftong creixent?

- a) Eliseu.
- b) Guepard.
- c) Quaranta.

6 Quina de les següents paraules és incorrecta?

- a) Antigües.
- b) Reüll.
- c) Agraïda.

7 Quina combinació és la correcta?

- a) Aniré al ambulatori.
- b) Aniré a l'ambulatori.
- c) Aniré al'ambulatori.

8 L'apòstrof és un signe que marca...

- a) l'elisió d'una vocal.
- b) l'elisió d'una consonant.
- c) l'elisió d'una paraula.

9 Quina paraula de les següents està ben apostrofada?

- a) L'història.
- b) L'historiador.
- c) L'historiadora.

10 Tria l'opció correcta.

- a) La esse sonora pot ser representada per les grafies...
  - s, ss.
  - s, z.
  - s, ss, c, ç, z.
- b) Les paraules planes s'accentuen...
  - totes.
  - les que no acaben en vocal, vocal + s, -en, -in.
  - les que acaben en vocal, vocal + s, -en, -in.
- c) Quina d'aquestes paraules està accentuada correctament?
  - Alegria.
  - Estarán.
  - Poesia.
- d) Quina de les següents paraules s'escriu amb j?
  - .....erra.
  - .....eringa.
  - In.....ecció.
- e) Quina de les paraules següents s'escriu amb z?
  - .....ona
  - Ca.....olà.
  - Pla.....a.
- f) Tria l'oració en què s'han usat correctament els signes de puntuació.
  - Vinga, Anna, un últim esforç.
  - Vinga, Anna un últim esforç.
  - Vinga, Anna, un últim, esforç.

Comprar i vendre són activitats humanes. Des que les persones vivim en comunitats, ens hem intercanviat béns i serveis, al principi bescanviant-ne uns per uns altres, i més tard per mitjà d'elements als quals s'atribueix un valor: els diners.

I des que hi ha diners, hi ha riquesa i pobresa, ves per on, tal com reflecteix aquest fragment del clàssic *Oliver Twist*.

TEXT 1

Dels primers anys d'infància d'Oliver

Els membres de la junta de l'hospici eren molt **saberuts** i havien descobert una cosa que no descobriria mai la gent normal i corrent: que als pobres els agradava l'hospici. Els pobres tenien desdèjuni, dinar i sopar debades tot l'any a canvi de res. Però els membres de la junta no estaven disposats a consentir-ho per més temps, i precisament el dia que va tornar-hi Oliver van prendre les mesures necessàries per a resoldre el problema.

La junta va establir una norma segons la qual els pobres podien triar entre morir-se de fam a poc a poc a l'hospici, o morir-se'n ràpidament fora. Amb aquesta intenció van contractar el subministrament de farina de civada en quantitats reduïdes. Després van ordenar que es repartiren tres menjars de **farinetes** aigualides al dia, amb una ceba dues vegades cada setmana, i mig panet el diumenge.

La junta va prendre més decisions que **no venen al cas**, ja que no afectaven directament Oliver Twist. Però el fet és que a mesura que van anar passant els mesos, les noves normes de la junta començaren a funcionar amb una gran efectivitat. Al principi, van resultar un poc cares per l'augment de pagaments que s'havien de fer als **serveis funeraris**. Però les noves normes funcionaven: els pobres es morien o **s'anaven consumint** dins de la roba que, cada dia que passava, els venia més gran. L'hospici perdia hospicians al mateix ritme que els pobres perdien pes.

Passats dos o tres anys, els **hospicians** ja s'havien acostumat a patir fam de tal manera que fins i tot havien de donar gràcies per les **racions miserables** que **s'empassaven** tres vegades al dia. I entre els hospicians seguien Oliver i els seus companys, més **famèlics** que mai.

El menjador on es donava menjar als xiquets era una sala enorme amb un perol en un costat. El cuiner, amb el seu davantal i armat amb un cullerot, repartia les farinetes en les **escudelles** acompanyat de dues ajudantes. Les escudelles no calia llavar-les mai perquè els xiquets les **escuraven** amb les culleres sense deixar-hi cap rastre del que contenien. Després, es quedaven mirant el perol morts de gana mentre es xuplaven els dits a la caça de qualsevol **esguit** de farinetes que haguera pogut quedar-hi. Víctimes de les noves normes de la junta, Oliver i els seus companys sofrien, així, els turments propis d'una lenta mort per fam. I arribà el dia que en tenien tanta que un dels companys d'Oliver va dir:

- Tinc tanta gana que si no em donen una altra ració de farinetes m'acabaré menjant a qui dorm al meu costat.
  - Podríem demanar que ens en donen més -va dir un altre-. Si a un li'n donaren, potser ens en donarien a tots.
  - I si provem en el sopar?
  - Però qui va el primer a dir-ho?
- Com que tots estaven d'acord a demanar una segona ració de farinetes, van triar a sorts qui seria el primer a acostar-se al cuiner per demanar-la. I la sort li va tocar a Oliver.

CHARLES DICKENS. *Oliver Twist* (adaptació)

Comprenc el text

- 1 **Quins personatges hi intervenen? Quina relació hi ha entre ells?**
.....
.....
- 2 **Qui és Oliver?**
.....
- 3 **Quina és la situació dels infants?**
.....
.....
- 4 **Imagina i descriu breument els membres de la junta a partir del fragment. Com devien ser, físicament i de caràcter?**
.....
.....
.....

El temps i l'espai

- 5 **En quin segle o en quina època aproximadament es desenvolupa l'acció? Per què creus això?**
.....
.....
- 6 **Investiga i indica algunes característiques d'aquella època.**
.....
.....
.....
- 7 **Quin espai físic s'hi descriu? Dibuixa'l com te l'imagines. Pot ser, simplement, un croquis.**

B Quina importància té l'espai en aquest fragment? Marca la resposta que et sembla correcta.

- Adorna els fets perquè no siguin tan desagradables, per això parla del moment del dinar.
- Dona una idea aproximada del nivell de misèria en què vivien Oliver i els seus companys.
- Explica com vivia la gent en aquella època i en aquell país.

9 En quin país creus que s'esdevé la història? Comprova-ho consultant fonts adequades.

.....

L'estructura

10 Diries que el fragment descriu els fets de manera ordenada? Justifica la resposta.

.....
 .....
 .....

11 Completa el resum del text.

Primer .....

.....
 .....
 .....
 .....

Després .....

.....
 .....
 .....

Al final .....

.....
 .....
 .....

Les paraules

12 Tria el significat que té cada paraula del text. Si cal, pots rellegir-lo.

Hospici	☐ Hospital infantil.	☐ Orfenat.
Saberut	☐ Que pretén saber-ho tot.	☐ Que sap idiomes.
Farinetes	☐ Mescla de farines per a fer cola.	☐ Menjar triturat per a bebés.
Empassar-se	☐ Engolir-se.	☐ Menjar-se un entrepà.
Famèlic	☐ Molt prim.	☐ Que té molta fam.
Escudella	☐ Bol.	☐ Escut amb dibuix.
Escurar	☐ Rentar els plats.	☐ Buscar pels racons.
Esguit	☐ Part d'un líquid que ix amb força.	☐ Inquietud.

13 Explica amb les teues paraules les expressions subratllades en el text.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

Llegir per a escriure

14 Escriu una sola frase, tan breu com siga possible, que resumeixca el contingut del fragment.

.....
 .....

15 El protagonista és l'elegit per a dur a terme una missió. Com creus que acaba? Comenta amb la teua parella dues possibilitats oposades, i redacteu-les per separat. A continuació, revisa i corregeix el text amb l'ajuda de la rúbrica de producció escrita del Rebot.

No vos limiteu a les errades ortogràfiques: tracteu de fer observacions sobre paraules més o menys adequades, oracions massa llargues o curtes, etc.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

- Revisa el text, i reescriu ací la nova versió millorada.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

Llegir per a parlar

16 Escolta la continuació del llibre, i comprova quin és el desenllaç d'aquesta situació. Havies fet una proposta en la mateixa línia? Què et sembla? Comenteu-ho entre tota la classe.

Malauradament, els diners mouen el món. Treballem per a guanyar diners, i així cobrir les nostres necessitats bàsiques comprant el que ens fa falta. I el que no ens fa falta, també. Tenim massa roba, massa complements, massa dispositius electrònics... I també gastem diners en activitats d'oci, com anar a sopar, al cinema o al teatre. Llig i veuràs què passa quan s'acaben els diners o no es distribueixen correctament.

TEXT 2

- 17 **Feu la lectura compartida d'aquest fragment. Cada membre llig un fragment numerat i la parella de costat resumeix el que ha llegit el company o la companya. La resta del grup s'assegura que la lectura i el resum són correctes i aporta millores o suggeriments.**

1 –Ja t'he dit que va ser sonat, el nostre musical! Els assaigs anaven vent en popa; modèstia a part, el vestuari feia patxoca i l'escenografia també: el Ben s'havia superat a ell mateix i aconseguíem canvis d'escena espectaculars. Havíem posat anuncis als diaris (ja no ens venia d'unes quantes despeses més), havíem repartit cartells per la ciutat i havíem enviat invitacions. Faltava una setmana per a l'estrena i tot estava a punt...

2 –I llavors?
–I llavors va passar la catàstrofe!
–Una altra?
–No: la catàstrofe de debò, la grossa.
La Clàudia va clavar els ulls, impacients, en el senyor F.
–El propietari del teatre va desaparèixer!
–Va desaparèixer?

3 –Va fugir: amb els nostres diners, els que li havíem deixat de garantia pel lloguer del local, i els d'una colla més de gent a qui havia estafat. De sobte ens vam assabentar que el nostre generós propietari estava carregat de deutes fins al coll, que el teatre tenia dues hipoteques que feia mesos que no pagava, i que tots els seus béns, inclosos el teatre i tot el que hi havia a dins, serien embargats per a pagar els creditors. El que hi havia a dins comprenia els decorats i el vestuari, si no demostràvem que eren nostres.

4 »El pare d'Ethel es va afanyar a enviar-nos el seu advocat perquè ens donés un cop de mà i l'home ens va dir que probablement ho podríem recuperar, però que seria un procés laboriós, perquè ens trobàvem enxampats en un cas complicadíssim. Evidentment, nosaltres també teníem dret a posar una denúncia, ja que havíem estat estafats com els altres, però pel que feia al nostre musical, ja ens en podíem acomiarar...

5 –No pot ser!
–Això és el que vam dir nosaltres. No podia ser, no ho podíem permetre! Vam anar a visitar un per un els creditors. Alguns els vam convèncer amb bastant facilitat, però n'hi va haver de molt durs de pelar, sobretot un que fins a última hora es va negar a escoltar-nos. L'únic que els demanàvem era que ens deixessin estrenar l'obra. Si teníem èxit, i estàvem segurs que en tindríem, els dèiem, podrien recuperar els diners que els havien estafat. El més dur de pelar deia que ell preferia subhastar el local: allò sí que era segur. Desconfiava de la gent del teatre; gent poc seriosa, sense sentit dels negocis, deia; o pitjor encara: estafadors. Vam encaixar els insults procurant no perdre la sang freda i vam persistir fins que va accedir a donar-nos una setmana de temps: era el màxim. Si li demostràvem que representar un espectacle poca-solta sortia més a compte que vendre el local, cediria.

6 »La nit de l'estrena el teatre estava ple, però la major part d'espectadors eren parents, amics i coneguts nostres, que havien vingut a donar-nos suport amb la seva presència; i el segon dia només estaven ocupades la meitat de les butaques! Vam estar a punt de

donar-nos per vençuts. Però al tercer dia ja hi havia més públic i al quart encara més. Van començar a aparèixer bones crítiques, la gent s'ho deia...

MERCÈ CANELA. *Els dimarts del senyor F.*

Comprenc el text

- 18 De què parla el fragment? A què es dediquen els protagonistes?

.....

.....

.....

- 19 S'hi parla d'una catàstrofe, però, en què consisteix?

.....

.....

.....

- 20 Què ocorre al final? Explica-ho en una sola oració.

.....

.....

.....

El temps i l'espai

- 21 En quina època diries que s'esdevé l'acció del fragment? Tria, i explica el perquè.

Fa uns quants segles. En l'actualitat. En el futur.

.....

.....

- 22 De quin espai físic es parla, sobretot, en el fragment?

.....

L'estructura

- 23 El text és una narració, un text teatral o un poema? Raona la resposta.

.....

.....

.....

- 24 Quina estructura té el relat? S'hi expliquen els fets de manera ordenada, o fent salts?

.....

.....

.....

32 Ara practica les recomanacions anteriors i escriu el dictat d'un fragment de *L'amenaça de les grues*, de Carme Miquel.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

33 Compara el teu dictat amb el text original i completa la graella.

Paraules que he escrit malament perquè no les coneixia.	Paraules que he escrit malament perquè no les recordava.
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

34 Reflexiona per escrit sobre les errades comeses.

- Quantes faltes has fet de cada?
  - Puntuació. ....
  - Accentuació. ....
  - Paraules mal escrites. ....
- Quina nota et posaries en el dictat?
  - Molt bé.
  - Regular.
  - Molt millorable.

35 Inventa un dictat que continga les paraules destacades del dictat anterior i altres que et semblen d'ortografia complicada, i anota-les ací.

APARADOR DE PARAULES

Despatx, tapissos, ...

.....

.....

.....

- Assegura't que no has comés cap errada ortogràfica.
- Intercanvia'l amb un company o companya i prepareu-los.
- Feu-vos els dictats i intercanvieu-los per a corregir-los.

.....

.....

.....

.....

.....

Entre tant de consum, és important que es posen en marxa iniciatives d'economia circular en què s'aprofiten els recursos. Un exemple el trobaràs en la següent notícia publicada en un diari digital.

36 Llegeix aquesta notícia desordenada i ordeneu-la posant números en els espais. Cada membre de la parella ha de llegir dos fragments i explicar-los a l'altre.

TEXT 3

Una coneguda empresa de supermercats canviarà les bosses de plàstic per unes altres de paper al març

La cadena de supermercats preveu culminar el pas a bosses de material compostable en 2021

5/2/2019

Clients, empleats i proveïdors han col·laborat per a posar en marxa aquesta iniciativa d'economia circular en la qual preval l'aprofitament dels recursos.

L'objectiu és implantar aquesta mesura, que es va iniciar en 2018 en 66 botigues situades a València, Biscaia, Barcelona, Cantàbria, les Illes Balears, Ceuta i Melilla, en la resta de la cadena de **manera progressiva**. L'ampliació començarà durant el mes de febrer a Catalunya, Madrid i Navarra i s'anirà ampliant fins a arribar a les més de 1.600 botigues a mitjan del pròxim mes d'abril.

VALÈNCIA. L'empresa de supermercats **culminarà** a l'abril d'enguany la **substitució definitiva** en totes les seues botigues de les bosses de plàstic actuals per unes altres de paper, **ràfia** i bosses reutilitzables i reciclables que a més estan fabricades amb 3.000 **tones** de plàstic procedent dels embalatges recuperats a les seues botigues. Al nostre territori el canvi es farà al mes de març.

Està previst també que aquestes bosses siguin substituïdes per altres de **material compostable** abans de 2021.

Clients, empleats i proveïdors han col·laborat per a posar en marxa aquesta iniciativa d'economia circular en la qual **preval** l'aprofitament dels recursos, la reducció, la reutilització i el reciclatge per a allargar la vida dels materials i evitar que acaben en l'**abocador**, ha informat la **cadena de distribució** en un comunicat.

A més, la companyia ha instal·lat un nou **moble** per a les bosses de plàstic que utilitzen **els clients** en les seccions de frescos dotat d'un nou sistema dispensador que redueix el balafiament d'aquestes. El mecanisme de reposició és més fàcil i intuïtiu que el precedent, de manera que facilita aquesta tasca **al treballador** de la secció.

Amb aquesta mesura, els clients podran triar entre la tradicional cistella de ràfia de 50 cèntims, una bossa de paper de 10 cèntims, i una bossa reutilitzable i reciclable amb un contingut de plàstic reciclat entre el 50% i el 70%, també de 10 cèntims.

Font: www.diarilaveu.com (adaptació)

Comprenc el text

37 Per parelles, llegiu les afirmacions, comenteu si són verdaderes o no i marqueu únicament les que siguin certes.

- Tots els supermercats deixen de donar bosses de plàstic.
- L'empresa de què parla l'article usará bosses de material compostable a partir de març.
- Les bosses que usará estan fetes de residus plàstics.
- Les botigues de València són de les primeres a iniciar el canvi.
- La idea és aprofitar recursos i allargar la vida dels materials.
- Al principi, el programa es va aplicar a 166 botigues de tot Espanya.
- En ser fabricades a partir de residus, les bosses seran gratuïtes per a la clientela.
- Els preus de les bosses oscil·laran entre els 10 i els 50 cèntims.
- El nou dispensador de bosses dels congelats és complicat, però malbarata menys.

El temps i l'espai

38 Respon, amb la teua parella i oralment, les preguntes següents. En acabant, anota les respostes consensuades.

- Quan s'ha publicat el text? .....
- Com ho heu sabut? .....
- De quin gènere és típic indicar així la data? .....
- En quins temps verbals està redactat? .....
- Per què creieu que s'han triat aquests temps? .....
- Anoteu els espais físics que s'hi esmenten. ....

L'estructura

39 El text 3 és una notícia. Comprova si respon les preguntes habituals del gènere.

- Què? .....
- Qui? .....
- Com? .....
- Quan? .....
- On? .....
- Per què? .....

Les paraules

40 Busca en el text i anota...

- Tres paraules amb dièresi: .....
- Quatre paraules amb dígrafs inseparables: .....
- Quatre paraules amb accent obert: .....
- Dues paraules amb -ss-: .....
- Un sinònim d'establir: .....
- Un antònim d'estalvi: .....

41 Busca en el diccionari les paraules destacades en negreta en el cos de la notícia i escriu oracions en què es veja clarament què signifiquen.

.....

.....

.....

.....

.....

42 Copia les expressions subratllades en el text i digues què signifiquen. Pots fer-ho definint-les, explicant-les o emprant-les en oracions.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

43 En la notícia hi ha expressions destacades amb retolador fluorescent que poden millorar-se des del punt de vista del llenguatge inclusiu. Anota-les i proposa solucions.

.....

.....

.....

.....

50 Dels estils de música esmentats, quin és o quins són els que més t'agraden? Si t'agrada un altre estil musical, anota'l. Justifica la resposta en qualsevol cas.

hip-hop house funk ska hardcore indie dance reggaeton

51 Si hagueres de fer un regal al teu millor amic o amiga i et trobares en la situació del senyor Tardagost, què li hauries comprat i per què?

Llegir per a escriure

52 Reescriu el fragment de memòria. Tracta de donar-li un aire literari, i inventa els detalls que no recordes, encara que no tinguen res a veure amb el text original de Lourdes Boïgues.

53 Després d'haver recreat el fragment que has escoltat, tracta d'imaginar una continuació i escriu-la ací: qui deu ser aquella «aparició celestial»? Creus que ajuda el senyor Tardagost? Què comprarà finalment?

54 Ara, organitzeu-vos en grups de quatre i, per torns...

- Un membre llig en veu alta el final inventat de la parella de costat.
- La persona que l'ha escrit pren nota del que podria millorar en el seu escrit.
- Un altre participant valora la lectura en veu alta, la pronúncia i l'entonació.
- El quart membre aporta millores o comentaris.

TEXT 5

55 Mireu el vídeo i encercleu les respostes. Pot haver-n'hi més d'una correcta.

Comprens el text

- Quin tema tracta el vídeo?
  - a) Les exportacions.
  - b) Les importacions.
  - c) El comerç just.
- Quines ONG s'hi esmenten?
  - a) Intermón.
  - b) Setem.
  - c) Alternativa 3.
- Quins productes solen fabricar a Amèrica Llatina, segons el vídeo?
  - a) Aliments.
  - b) Artesania.
  - c) Tèxtil.
- Quins productes solen fabricar a Àsia, segons el vídeo?
  - a) Aliments.
  - b) Artesania i tèxtil.
  - c) Videojocs.
- Quins productes solen fabricar a Àfrica, segons el vídeo?
  - a) Aliments.
  - b) Artesania.
  - c) Tèxtil.
- Què és la traçabilitat?
  - a) Habilitat per a traçar camins i rutes per a transportar mercaderies.
  - b) Transacció econòmica que consisteix a comprar i vendre productes a l'estranger.
  - c) Possibilitat d'identificar l'origen i les etapes de la producció i la distribució de productes.
- Alternativa 3 té...
  - a) 18 botigues.
  - b) 28 botigues.
  - c) 38 botigues.
- Alternativa 3 factura...
  - a) menys de 2 milions d'euros.
  - b) més de 4 milions d'euros.
  - c) més de 8 milions d'euros.

Llegir per a parlar

56 Per parelles, entreu en la pàgina d'Intermón (www.oxfamintermon.org) i investigueu algun dels aspectes següents:

- Què és el comerç just?
- En quins criteris es basa?
- On es produeix?
- Per quina raó és necessari un comerç just?

A continuació, exposeu les informacions que heu trobat a la resta del grup i intercanvieu els vostres punts de vista. Feu un debat en el qual tot el món pugui donar la seua opinió i també fer aportacions per a millorar la qualitat de vida de les persones productores.

Una pràctica més habitual del que convindria és la de balafiar menjar. Tirem molt de menjar al fem. Tones al cap de l'any. I al mateix temps hi ha molta pobresa. Molta gent que no té recursos recorre als aliments que llancen els supermercats per no passar gana. Afortunadament hi ha bancs d'aliments i organitzacions benèfiques que recuperen excedents d'aliments i els redistribueixen entre entitats que atenen persones que no poden cobrir les necessitats bàsiques d'alimentació. El fragment següent n'és un exemple.

57 Llig i respon les preguntes que tens a continuació.

TEXT 6

–Vine aquí a esmorzar –li diu a la Mabel, que apareix per la porta. Porta els texans, la samarreta de màniga llarga que fa servir de jaqueta de pijama i un jersei.

L'Òscar posa una poma i un iogurt damunt de l'hule de la taula. Va aconseguir els aliments anit, quan van tancar el supermercat. A última hora, treuen les caixes amb tot allò que ja no es pot vendre. Hi ha molta gent que es disputa el botí, però no tothom té setze anys joves i forts com ell. L'Òscar pot situar-se a primera fila i endur-se unes quantes pomes i un paquet amb quatre iogurts, mentre d'altres, especialment alguna dona vella, es queden sense res.

La Mabel es menja la poma lentament i amb moltíssima aplicació. L'Òscar sap que vol fer-la durar.

El noi entra a la seva habitació i s'asseu al llit. Quina mandra, vestir-se, quina mandra sortir al carrer, quina mandra tot. Si no fos per la Mabel, tal vegada s'ajauria de nou al jaç i s'hi quedaria tot el dia. Al capdavant, si no fos per la seva germana, no tindria res a fer a la vida. La vida, pensa l'Òscar, és com una partida de videojoc, però força menys interessant. I, evidentment, ell és un perdedor. Ho té clar.

–Ostres, nano! –s'enfada la Mabel quan obre la porta–. Encara no t'has vestit?

L'Òscar fa un gest de disculpa amb la mà, s'alça i es posa els pantalons negres de tir llarg i la dessuadora grisa. Es calça les vambes, que van ser blanques fa molt de temps, i agafa una vella caçadora de fals cuir. Mentrestant, la Mabel s'ha encasquetat una gorra de visera, negra i taronja, que, com que és massa gran, li rellisca pel front i li cau damunt dels ulls. La gorra és de l'Òscar i ell no li pensa tolerar que surti de casa duent-la al damunt. Per dues raons. La primera, perquè va ser un regal del Baldo, el líder dels Panteres Negres, el dia en què l'Òscar va ser admès a la banda. I quin dia!, no l'oblidarà mentre visqui.

GEMMA LIENAS. *La venjança dels Panteres Negres* (adaptació)

Comprenc el text

58 Quins personatges hi intervenen?

.....

59 Quina relació hi ha entre ells?

.....

60 Creus que viuen còmodament o tenen pocs recursos? Posa'n exemples.

.....

61 Com s'emporta Òscar el botí? Què n'opines?

.....

62 Segons Òscar, «La vida és com una partida de videojoc, però força menys interessant. I, evidentment, ell és un perdedor». Per què es deu sentir així?

.....
 .....

63 Quin paper penses que té Mabel en la història?

.....
 .....

64 Fixa't en la coberta del llibre. Què et suggereix, ara que n'has llegit un fragment?

.....
 .....

El temps i l'espai

65 Localitza i anota totes les referències temporals que apareixen en el text.

.....
 .....

66 On tenen lloc les accions de què parla el fragment?

.....

L'estructura

67 Marca verdader o fals.

	V	F
El narrador és omniscient.		
Hi ha diàlegs.		
Predominen els temps verbals en passat.		
S'hi expliquen fets fantàstics.		
S'hi parla del present amb referències a fets passats.		
Hi ha dues veus diferents.		
És un text descriptiu.		

Les paraules

68 Troba en el text una paraula per a cada definició. En acabant, escriu una oració amb cada una i fixa't bé en com s'escriuen.

- Sabatilla esportiva de sola de goma. ....
- Tela recoberta amb materials diversos per una cara per a fer-la impermeable. ....
- Llit o cosa disposada per a gitar-se damunt. ....
- Encaixar bé (un capell o una gorra) en el cap. ....

69 Anota totes les paraules relacionades amb el camp semàntic de la roba i els complements que trobes en el fragment.

.....

.....

70 La paraula *botí* té diversos significats; anota'ls. Pots fer ús del diccionari.

.....

.....

• Dels significats anotats, quin és el de la lectura? .....

.....

71 Què vol dir *ajaure's*? Marca l'opció correcta.

- Descansar en tota la seua llargària sobre una altra cosa.
- Abaixar-se doblgant el cos.
- Afectar directament, una acció, a algú o alguna cosa.

Llegir per a escriure

72 El fragment acaba sense explicar què va passar aquell dia inoblidable. Fes hipòtesis dels successos i anota'n dos o tres molt breument.

.....

.....

.....

73 Llig el text de la coberta posterior. En acabant, escriu el que creus que va ocórrer el dia que Òscar va ser admès per la banda partint d'una de les tres hipòtesis anteriors. És possible que ara tingues alguna pista més.

Òscar és un adolescent sense gaires perspectives de futur. Les seues úniques il·lusions són la seua germana petita, Mabel, i els col·legues de la banda, els altres panteres negres. Amb ells se sent part d'alguna cosa. En canvi, Baldo, el líder dels Panteres Negres, sembla segur d'ell mateix, seductor i carismàtic. Però el mouen la violència i el desig de venjança: carregar-se Daniel, el traïdor que fa un any el va denunciar i va fer que l'inspector López l'humiliara davant dels seus. Després d'haver fugit de la ciutat quan van passar els fets, Daniel es veu obligat a tornar. Qui el trobarà primer, l'inspector López o els panteres? Al costat de qui es posarà Òscar?

.....

.....

.....

.....

.....

Llegir per a parlar

74 A Òscar tot li fa mandra i se sent un perdedor. Comenta amb la teua parella de davant aquestes qüestions:

- Has sentit menyspreu alguna vegada? Per què? Com ho vas solucionar? Et va ajudar algú?
- Què faries per a ajudar una persona que se sent inferior o menyspreada?

La pressió de la competència en el mercat i en el món globalitzat també afecta la literatura i el món dels llibres. Per sort, s'estan prenent mesures per a evitar la desaparició del sector editorial (llibreries, editorials, impremtes...) que, tot i que no són suficients, sí que en garanteixen el manteniment.

75 Per parelles, feu la lectura d'aquesta publicació del web d'una llibreria. Un membre llig en veu alta un paràgraf i resumeix el que ha llegit. La parella confirma o corregeix el resum.

TEXT 7

La llei que fixa el preu del llibre a Espanya és la 10/2007 del 22 de juny del 2007, però els llibres tenen un preu fix des de l'any 1975. I no és una cosa exclusiva d'Espanya: països com Alemanya, França, Dinamarca, l'Argentina o el Japó també tenen preu fix. D'altres, com el Regne Unit o els Estats Units, prefereixen no tindre'n.

La raó d'aquesta llei és que es considera que el llibre ha d'estar protegit i promocionat per part dels legisladors, i que per tant ha de ser una excepció dins del lliure comerç. D'aquesta manera, la competència dins del món del llibre és menys ferotge i tot plegat dona lloc a l'existència de petites llibreries i editorials que multipliquen l'oferta i la varietat, cosa que juga a favor de la cultura.

Sense el preu fix ningú no podria fer front als grans gegants i acabaríem llegint només *best-sellers* comprats als grans magatzems o per Internet. Els defensors del preu fix creiem que gràcies a aquesta llei s'ha establert una xarxa de xicotets actors que permeten l'existència de llibres de temàtiques més diverses i un comerç més especialitzat. La prova és que on no hi ha preu fix, com als països anglosaxons, la xarxa de llibreries menudes està desapareixent.

Per tant, cal protegir aquest ecosistema tan fràgil parant atenció a les xicotetes i mitjanes editorials i a l'extensa xarxa de llibreries que cobreixen el país més enllà dels grans grups. Perquè, quan només puguem comprar llibres al supermercat, qui et recomanarà allò que necessites? Qui t'atendrà i t'aconsejarà un llibre a la teua mida? I, sobretot, qui tindrà prestatges sencers de llibres que potser no són *best-sellers*, però que no ens podem permetre que desapareguen?

Font: www.pebrenegre.cat
(adaptació)

Comprenc el text

76 Escriu una oració que resumisca cada paràgraf.

1r .....

2n .....

3r .....

4t .....

77 On s'ha publicat el fragment?

.....

.....

78 Qui creus que escriu el text? Quina forma personal fa servir?

.....
 .....

79 Amb quina finalitat penses que està escrit?

- Convèncer el públic per a comprar llibres als supermercats.
- Informar sobre la importància de protegir el sector del llibre a Espanya.
- Previndre el creixement de les petites llibreries.

80 A qui s'adreça?

.....

El temps i l'espai

81 És un text relativament actual o del passat?

.....

82 De quins països es parla en el text?

.....
 .....

L'estructura

83 Quin tipus de text és?

- Teatral.
- Divulgatiu.
- D'opinió.
- Informatiu.
- Narratiu.
- Descriptiu.

Les paraules

84 Troba en el text i copia...

- Un manlleu no adaptat escrit en cursiva: .....
- Dos sinònims de *petit*: .....
- Una paraula que no coneixies: .....

Llegir per a parlar

85 Per parelles, comenteu aquestes afirmacions, si hi esteu d'acord o no i per què.

- Els llibres no són cars.
- La publicació d'un llibre suposa una despesa insignificant.
- El procés d'edició d'un llibre és complex: autoria, correcció, edició, il·lustració, maquetació, gestió editorial, impressió, transport, emmagatzematge i venda.
- Els marges de benefici en la venda d'un llibre són molt elevats.
- Llegir un àlbum il·lustrat per uns 15 € o una novel·la per 20 € és molt ajustat.

86 Feu els exercicis de la locució i, en acabant, torneu a valorar les afirmacions anteriors.

- Ha canviat la vostra opinió? Per què?
- Anoteu una conclusió que acordareu en parella.

.....
 .....

FEM UN DICTAT

87 Escriu el dictat d'un fragment d'*El món subterrani*, d'Angela Sommer-Bodenburg.

.....
 .....

88 Compara el teu dictat amb el text original i completa la graella.

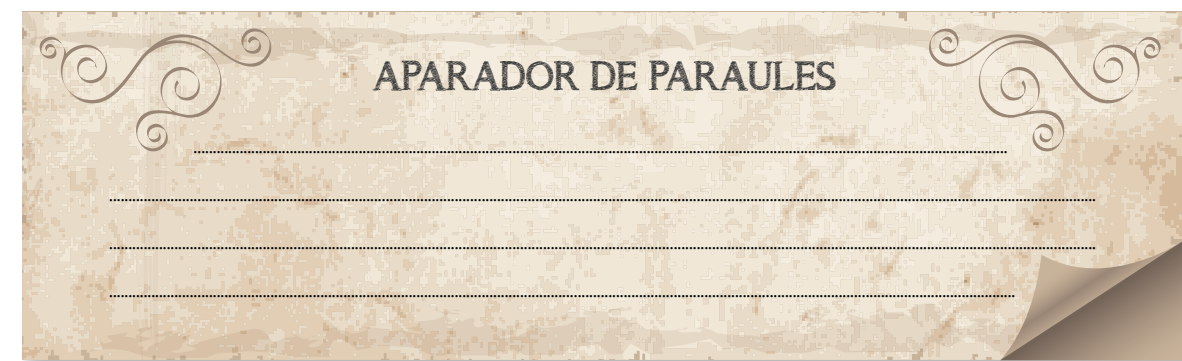
Paraules que he escrit malament perquè no les coneixia.	Paraules que he escrit malament perquè no les recordava.
.....	.....
.....	.....
.....	.....

89 Reflexiona per escrit sobre les errades comeses.

- Per què has fet cada falta? Numera de l'1 al 3 per ordre d'importància.
  - ..... Perquè no coneixia les normes.
  - ..... Perquè no he escoltat bé el dictat.
  - ..... Perquè no recordava normes que he estudiat abans.
- Tria dues paraules amb alguna dificultat ortogràfica i justifica'n l'escriptura.

.....
 .....

90 Inventa un dictat que continga les paraules destacades del dictat anterior i altres que et semblen d'ortografia complicada. Anota-les ací.

- Assegura't que no has comés cap errada ortogràfica.
- Intercanvia'l amb un company o companya i prepareu-los.
- Feu-vos els dictats i intercanvieu-los per a corregir-los.

.....
 .....

Els poetes i les poetes manifesten en els versos sentiments, emocions, records, desitjos... Un requisit fonamental per a fer poesia és transmetre un sentiment interior i personal amb musicalitat. En les paraules d'aquests poemes descobriràs la societat i el consum que tenia lloc quan van ser escrits.

TEXT 8

Al meu poble la gent compra al mercat cada dijous botifarres, llonganisses, sardinetes, floricons. Compren penques i cacaus, carabasses ben torrades i saquets de caragols.

Per Pasqua una mona, per Nadal els pastissos. I s'escuren les butxaques per omplir els cabassos amb ametles ensucrades, confitures i pinyons, cucurutxos de galetes, mantegades i torrons.

Compren flors en abundància, per primavera, com cal, però no compren somriures, que això es dona de regal.

MARIA DOLORS PELLICER

TEXT 9

Cant de Vicent

De pares pobres i amb mitges soles, a molta honor, vindria al món, un món humil, mes no **mesquí**.

Recorde, encara, la casa, clara, on jo nasquí: **precari**, el pis

tenia cuina, amb una pica

de pedra vella i una finestra; després hi havia la galeria

sempre evocar; l'**embarronat**,

corcat, dolent, i un colomer

buit, en desús; dalt, el **comú**. [...]

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

- 91 Explica molt breument de què tracta el text 8.
- 92 Quins dels aliments que s'esmenten en el text 8 no coneixes? Quins no has tastat mai? Esbrina com són o de què estan fets.
- 93 Classifica els aliments del poema de Maria Dolors Pellicer segons corresponga.

Dolços	Carn	Peix	Fruita i verdura

- 94 Segons la poeta, què passa amb els somriures?
- 95 En grups, feu el full giratori de les coses que no es poden comprar. Anoteu sentiments, emocions, records... i compartiu-los!
- 96 Compareu els textos 8 i 9 i anoteu semblances o diferències entre ells. Podeu buscar informació en internet.

SEMBLANCES	DIFERÈNCIES
Pel que fa al tema:	Pel que fa al tema:
Pel que fa al vocabulari:	Pel que fa al vocabulari:
Pel que fa a la societat a què es fa referència:	Pel que fa a la societat a què es fa referència:
Pel que fa a l'estructura:	Pel que fa a l'estructura:
Pel que fa a qui l'escriu i quan ho va fer:	Pel que fa a qui l'escriu i quan ho va fer:

- 97 Compareu les respostes de l'activitat anterior amb la parella de davant. Si hi ha diferències, valoreu-les i justifiqueu quina n'és la correcta.

Llegir per a escriure

98 Imagina que el poema comença així:

«A la meua ciutat la gent compra al centre comercial cada dissabte...»

- Reescriu-lo i fes els canvis que consideres perquè s'adeqüe al nou espai.

.....

.....

.....

.....

.....

99 Molts dels poemes d'Estellés són autobiogràfics. Marca què vol dir aquesta paraula.

- Mètode que pot aplicar-se una persona a si mateixa per a millorar algun aspecte de la seua conducta o personalitat.
- Història de la vida d'una persona feta per ella mateixa.
- Conjunt de tècniques gràfiques de reproducció en les quals el motle d'impressió s'obté per mitjà d'una transferència directa del dibuix.

100 Tenint en compte la resposta anterior, quin és el tema principal del text 9?

- Evocar la llar d'infantesa del poeta i el seu passat.
- Descriure la casa on va nàixer.
- Recordar les seues aficions.

101 Pensa en algun record d'infantesa i converteix-lo en versos autobiogràfics.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Llegir per a parlar

102 Busqueu en Internet o a la biblioteca del centre el poema complet d'Estellés i llegiu-lo individualment, primer en veu baixeta i després en veu alta.

103 Repartiu-vos-el entre tot el grup i practiqueu-ne la lectura en veu alta. Pareu molta atenció a l'entonació i suggeriu-vos millores. En acabant, poseu-li ritme de rap a partir de la melodia de fons... A cantar!

AUTOAVALUACIÓ

1 Localitza en la unitat...

- Un text escrit en tercera persona: .....
- Un fet d'actualitat: .....
- Un text amb rima: .....
- Un personatge de la teua edat aproximadament: .....
- Un/a protagonista real: .....
- Els noms de dues escriptores i dos escriptors: .....

2 Emplena la graella. Tria la casella que millor s'adequa al teu cas, i anota comentaris.

Tasca	Molt bé	Regular	Molt millorable
Comprensió de textos de diferent tipologia: narracions, notícies, poemes...	.....	.....	.....
Seguiment d'una estructura per a comprendre els textos: el sentit global, paraules concretes, etc.	.....	.....	.....
Producció de textos orals i escrits a partir de models.	.....	.....	.....
Preparació de dictats seguint un sistema amb l'objectiu de millorar l'ortografia.	.....	.....	.....
Comprensió de la diversitat de textos per a usar-los amb diferents finalitats.	.....	.....	.....